



EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 30.9.2020
SWD(2020) 309 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

Zpráva o právním státu 2020 Kapitola o stavu právního státu ve Francii

Průvodní dokument ke

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Zpráva o právním státu 2020 Stav právního státu v Evropské unii

{COM(2020) 580 final} - {SWD(2020) 300 final} - {SWD(2020) 301 final} -
{SWD(2020) 302 final} - {SWD(2020) 303 final} - {SWD(2020) 304 final} -
{SWD(2020) 305 final} - {SWD(2020) 306 final} - {SWD(2020) 307 final} -
{SWD(2020) 308 final} - {SWD(2020) 310 final} - {SWD(2020) 311 final} -
{SWD(2020) 312 final} - {SWD(2020) 313 final} - {SWD(2020) 314 final} -
{SWD(2020) 315 final} - {SWD(2020) 316 final} - {SWD(2020) 317 final} -
{SWD(2020) 318 final} - {SWD(2020) 319 final} - {SWD(2020) 320 final} -
{SWD(2020) 321 final} - {SWD(2020) 322 final} - {SWD(2020) 323 final} -
{SWD(2020) 324 final} - {SWD(2020) 325 final} - {SWD(2020) 326 final}

SHRNUTÍ

V nedávné době byla přijata řada iniciativ zaměřených na posílení nezávislosti, kvality a účinnosti francouzského soudního systému. Především byla předložena reforma mající za cíl rozšířit pravomoci Nejvyšší soudní rady, čímž by ještě více byla posílena nezávislost soudnictví. Podniky považují úroveň nezávislosti soudnictví za vysokou, široká veřejnost ji považuje za průměrnou. Pro zvýšení kvality a účinnosti soudního systému byly přijaty i další iniciativy zaměřené především na digitalizaci a zdroje soudního systému. Tato opatření by mimo jiné mohla pomoci zvýšit účinnost civilního soudnictví, které v posledních letech zaznamenává zhoršující se tendenci.

V uplynulých letech Francie posílila svůj institucionální rámec pro boj proti korupci a jejímu předcházení ve veřejném a soukromém sektoru. Byly zřízeny nové specializované protikorupční instituce, například Vysoký úřad pro transparentnost veřejného života (HATVP) a Francouzský protikorupční úřad (AFA). Přijetím zákona Sapin II v roce 2016 došlo k rozšíření mandátu Vysokého úřadu pro transparentnost veřejného života na oblast správy rejstříku lobbistů; úřad bude mít nově na starosti i regulování „efektu otáčivých dveří“. Zákon Sapin II dále představil obecný rámec pro ochranu oznamovatelů. V systému majetkových přiznání, který je přístupný ve formě veřejně přístupných údajů, jsou obsaženy podrobné informace o minulých i stávajících činnostech a zájmech. Národnímu finančnímu státnímu zástupci se podařilo dosáhnout dobrých výsledků v oblasti zajištění odsouzení osob v případech korupce a zpronevěry veřejných prostředků na vysoké úrovni.

Francie má dobře fungující právní a institucionální rámec, který podporuje pluralitu sdělovacích prostředků. Regulační orgán pro audiovizuální média je nezávislým orgánem, který důkladně monitoruje mediální trh. Pravidla v oblasti transparentnosti vlastnictví médií zajišťují přístup veřejnosti k informacím o vlastnictví médií. Při regulaci vlastnictví médií se navíc posuzuje dopad přímých a nepřímých vlastníků na hospodářskou soutěž. Přidělování prostoru v médiích pro státní reklamy je legislativně upraveno a rozprostřeno mezi různé druhy médií. Politický vliv na média je vnímán jako nízký, a to i díky existenci záruk týkajících se veřejných činitelů a členů regulačního orgánu pro média. Redakční nezávislost je silně chráněna, do velké míry se však tato ochrana týká pouze smluvních novinářů. V posledních letech byl navíc zaznamenán nárůst on-line a off-line výhrůžek novinářům, včetně fyzických útoků na ně.

Zákonodárny proces zahrnuje posouzení dopadů a časté konzultace se zúčastněnými stranami, přičemž kvalitu právních předpisů pomáhá zajišťovat Státní rada. Nedávno přijatá iniciativa v podobě občanského shromáždění zkoumá inovativní způsob zapojení občanů do legislativního procesu. Ochranu základních práv zajišťuje několik nezávislých orgánů, včetně veřejného ochránce práv a Národní poradní komise pro lidská práva. V systému brzd a protivah hraje klíčovou roli Ústavní rada, Státní rada a další nezávislé orgány.

I. SYSTÉM SOUDNICTVÍ

Systém soudnictví se skládá ze dvou samostatných soudních složek: obecných soudů, které jsou příslušné v občanskoprávních a trestních věcech, na straně jedné a správních soudů na straně druhé. Obě složky zahrnují tři stupně soudů, mezi něž patří soudy prvního stupně, odvolací soudy a vrchní soud (kasační soud a případně Státní rada). Státní rada rovněž zahrnuje poradenskou složku, která poskytuje stanoviska k návrhům zákonů a má na starosti řízení správních a odvolacích soudů. Úkolem Ústavní rady je kontrolovat ústavnost zákonů. Při zajišťování nezávislosti soudnictví hraje důležitou roli Nejvyšší soudní rada, která je z většiny tvořena soudci z povolání a státními zástupci volenými jejich kolegy¹. Státní zastupitelství tvoří součást soudního systému a spadá do pravomoci ministra spravedlnosti.² Ten může udělovat pokyny týkající se stíhání v obecné rovině, je mu však zapovězeno udělovat pokyny v jednotlivých případech.³ Advokáti jsou sdruženi v různých advokátních komorách po celé Francii.

Nezávislost

V nedávné době byly předloženy reformy mající za cíl další posílení nezávislosti soudnictví. Při zajišťování nezávislosti soudnictví hraje klíčovou roli Nejvyšší soudní rada. Má pravomoc nominovat kandidáty na řadu klíčových pozic⁴, zatímco soudci jsou obecně jmenováni ministrem spravedlnosti na základě souhlasného stanoviska předloženého Radou. Státní zástupci jsou jmenováni ministrem spravedlnosti na základě stanoviska Rady, které má pouze poradní charakter. Následně jsou soudci a státní zástupci formálně jmenováni prezidentem republiky. Navrhovaná ústavní reforma⁵ by pro výkonnou moc učinila stanovisko Nejvyšší soudní rady ke jmenování kandidátů na státní zástupce závazným a posílila by tak roli Nejvyšší soudní rady ve jmenovacím procesu. Nejvyšší soudní rada má dále pravomoc rozhodovat o disciplinárních opatřeních týkajících se soudců, zatímco o disciplinárních opatřeních týkajících se státních zástupců rozhoduje ministr spravedlnosti na základě nezávazného stanoviska Nejvyšší soudní rady. Navrhovaná reforma by rovněž dala Nejvyšší soudní radě pravomoc rozhodovat o disciplinárních opatřeních týkajících se státních zástupců. Skupina států proti korupci (GRECO) tyto předložené ústavní změny uvítala.⁶ Navrhovaná reforma by dále odňala právo bývalým prezidentům republiky stát se po skončení výkonu funkce členy Ústavní rady.⁷ Rovněž by zrušila Státní soudní dvůr⁸, který má pravomoc projednávat trestní případy související s jednáním členů vlády při výkonu jejich funkcí. Namísto něj by byl k projednávání takových případů příslušný odvolací

¹ Nejvyšší soudní radu tvoří dvě odlišná grémia. Grémium Nejvyšší soudní rady příslušné pro záležitosti soudců tvoří první předseda kasačního soudu, pět soudců, jeden státní zástupce, jeden člen Státní rady, jeden advokát a šest kvalifikovaných osob, které nejsou členy parlamentu ani součástí systému obecných či správních soudů. Grémium Nejvyšší soudní rady příslušné pro záležitosti státních zástupců tvoří nejvyšší státní zástupce kasačního soudu, pět státních zástupců a jeden soudce, tentýž člen Státní rady, tentýž advokát a týchž šest kvalifikovaných osob uvedených výše. V tomto ohledu viz zejména odstavec 27 doporučení Výboru ministrů Rady Evropy CM/Rec(2010)12, které stanoví, že „nejméně polovina členů těchto [soudních] rad by se měla skládat ze soudců vybraných jejich kolegy ze všech úrovní soudnictví a s respektem k pluralitě v rámci soudnictví“.

² Článek 5, nařízení č. 58-1270 ze dne 22. prosince 1958.

³ Článek 1, zákon č. 2013-669 ze dne 25. července 2013.

⁴ Zahrnují prvního předsedu kasačního soudu, předsedy odvolacích soudů a předsedy soudů prvního stupně.

⁵ Navrhovanou reformu představil prezident Macron v srpnu 2019.

⁶ Čtvrté kolo hodnocení skupiny GRECO – Druhá zpráva o plnění doporučení Francií, s. 24.

⁷ V současné době je členem Ústavní rady jeden bývalý prezident.

⁸ Tento zvláštní soud se skládá ze šesti členů Senátu, šesti členů Národního shromáždění a tří soudců kasačního soudu. Jeden ze tří soudců kasačního soudu mu předsedá.

soud v Paříži. Kromě navrhnutí výše uvedených reforem přijala Nejvyšší soudní rada v lednu 2019 nové Kompendium etických povinností soudců⁹. Toto kompendium doporučuje aktivním členům soudního systému nežádat o žádná čestná vyznamenání, aby u široké veřejnosti nevzbuzovali pochybnosti ohledně své nezávislosti.¹⁰ Rada Evropy v této souvislosti již dříve vyjádřila své znepokojení nad udělováním oficiálních čestných vyznamenání a řádů soudcům.¹¹

Společnosti považují úroveň nezávislosti za vysokou, široká veřejnost ji považuje za průměrnou. Celkem 56 % široké veřejnosti a 68 % podniků vnímá úroveň nezávislosti soudů jako „poměrně dobrou nebo velmi dobrou“.¹² Zatímco úroveň nezávislosti vnímaná podniky se v posledních letech zvýšila, veřejnost ji od roku 2016 do velké míry vnímá pořád stejně.¹³

Kvalita

Neutuchající úsilí o další rozvoj digitalizace soudního systému. Přístup široké veřejnosti k on-line informacím o soudním systému je rozsáhlý¹⁴ a soudy hojně využívají možnosti zasílání předvolání a sledování fáze řízení on-line.¹⁵ Omezená však i nadále zůstává možnost podávání žalob on-line,¹⁶ omezení přetrvávají i v případě kategorií rozsudků zveřejňovaných on-line.¹⁷ Další krok v procesu digitalizace v této souvislosti představuje nedávno vydaná vyhláška¹⁸ o zpřístupňování soudních rozhodnutí veřejnosti. Zúčastněné strany však již dříve kritizovaly způsoby zveřejňování a zdůraznily potřebu zajistit bezpečnost a soukromí členů soudního systému.¹⁹ O digitalizaci právních postupů dále usiluje zákon o digitalizaci soudnictví na období let 2018–2022²⁰ a stále běží proces, který má usnadnit on-line podávání žádostí o právní pomoc.

Iniciativy zaměřené na navýšení zdrojů pro soudní systém. Ačkoli jsou celkové veřejné výdaje na soudy v eurech v přepočtu na obyvatele nadprůměrné, v procentech HDP jsou tyto výdaje poměrně nízké.²¹ Zákon o digitalizaci soudnictví na období let 2018–2022 výrazně navyšuje finanční zdroje pro soudní systém, přičemž rozdíl mezi rozpočtem na rok 2017 ve výši 6,7 miliardy EUR a plánovaným rozpočtem ve výši 8,3 miliardy EUR na rok 2022 by měl činit 24 %. Od července 2019 dále probíhají konzultace mezi ministerstvem spravedlnosti a zúčastněnými stranami, které mají za cíl vyvinout spolehlivý nástroj pro

⁹ Nejvyšší soudní rada (2019), Kompendium etických povinností soudců.

¹⁰ Nejvyšší soudní rada (2019), Kompendium etických povinností soudců, s. 9.

¹¹ Čtvrté kolo hodnocení skupiny GRECO – Druhá zpráva o plnění doporučení Francií, s. 24.

¹² Zatímco 5 % veřejnosti a 3 % podniků vnímají úroveň nezávislosti soudů jako „velmi dobrou“ a 51 % veřejnosti a 65 % podniků ji vnímá jako „poměrně dobrou“, 31 % veřejnosti a 27 % podniků vnímá úroveň nezávislosti soudnictví jako „poměrně špatnou nebo velmi špatnou“. Srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020, obrázky 44 a 46; průzkum Eurobarometr. Vnímanou úroveň nezávislosti soudnictví lze rozdělit do následujících kategorií: velmi nízká (méně než 30 % respondentů vnímá nezávislost soudnictví jako poměrně dobrou a velmi dobrou); nízká (30–39 %), průměrná (40–59 %), vysoká (60–75 %), velmi vysoká (nad 75 %).

¹³ Obrázky 44 a 46, srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

¹⁴ Obrázek 22, srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

¹⁵ Obrázek 27, srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

¹⁶ Obrázek 27, srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

¹⁷ Obrázek 28, srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

¹⁸ Výnos č. 2020-797 ze dne 29. června 2020.

¹⁹ Viz například: *Syndicat de la Magistrature, lettre du 3 décembre 2019 adressée à Madame la garde des Sceaux*.

²⁰ *Loi 2019-222 du 23 mars 2019 de programmation 2018-2022 et de réforme pour la justice*.

²¹ Obrázky 32 a 33, srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

měření pracovní zátěže. Možnost používání tohoto nástroje by byla přínosná pro optimální řízení lidských a finančních zdrojů v oblasti soudnictví. Praha má hodnotu příjmu pro způsobilost k plně bezplatné právní pomoci je mírně nižší než prahová hodnota Eurostatu pro chudobu.²² Zákon o digitalizaci soudnictví na období let 2018–2022 zavádí povinnou mediaci v případech některých drobných žalob,²³ což by mohlo ovlivnit přístup občanů ke spravedlnosti.

Během pandemie COVID-19 byla přijata některá opatření týkající se fungování soudního systému. Opatření zahrnovala předčasné propuštění některých kategorií zadržených osob a rovněž bylo zavedeno automatické prodloužení délky vazby.²⁴ Toto opatření bylo silně kritizováno zúčastněnými stranami, které zdůrazňovaly ohrožení základního práva na svobodu.²⁵ Podanou žalobu zpochybňující zákonnost prodloužení vazby nakonec odmítla Státní rada.²⁶ Kasační soud rozhodl, že soud, který by se obvykle rozhodl pro prodloužení, by měl urychleně přezkoumat právoplatnost rozhodnutí o prodloužení.²⁷

Účinnost

Účinnost civilního soudnictví naráží na problémy. Odhadovaná doba nutná k vyřešení občanskoprávních a obchodních sporů se v posledních letech prodloužila, přičemž průměrná doba v roce 2018 činila více než 400 dnů.²⁸ Míra vyřešených občanskoprávních a obchodních sporů se navíc v roce 2018 snížila na 96 %, přičemž velké množství občanskoprávních a obchodních sporů dosud vyřešeno nebylo.³⁰ Prozatímní výkon rozhodnutí soudu prvního stupně zavedený v nedávné době má za cíl ještě více posílit účinnost soudního systému. K dosažení tohoto cíle by mohlo rovněž přispět nedávné sloučení různých typů soudů prvního stupně do jediné podoby „*tribunal judiciaire*“³¹, ačkoli zúčastněné strany vyjádřily v souvislosti s dopadem této reformy na přístup občanů ke spravedlnosti obavy.³²

II. PROTİKORUPČNÍ RÁMEC

Francie zavedla příslušný všeobecný institucionální a legislativní rámec. Byly přijaty zákony pro předcházení korupci a její potírání v soukromém a veřejném sektoru, na ochranu oznamovatelů a řešící majetková přiznání, lobbování a „efekt otáčivých dveří“. Mezi orgány zapojené do boje proti korupci patří Protikorupční úřad, Vysoký úřad pro transparentnost veřejného života a Ústřední úřad pro boj proti korupci a daňovým deliktům. Národní finanční státní zástupce vyšetřuje případy korupce na vysoké úrovni.

²² Obrázek 23, srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

²³ Článek 3, *Loi 2019-222 du 23 mars 2019*.

²⁴ Článek 16, nařízení č. 2020-303 ze dne 25. března 2020.

²⁵ Viz také kritika nedostatečné srozumitelnosti: Unie soudců z povolání a státních zástupců (2020), Automatické prodloužení vazby: po skandálu a nepořádku nezájem!

²⁶ Rozhodnutí Státní rady č. 439877 ze dne 3. dubna 2020. Viz také z poslední doby: rozhodnutí Ústavní rady č. 2020-851/852 ze dne 3. července 2020.

²⁷ Rozsudek kasačního soudu č. 974 ze dne 26. května 2020 (20-81.910).

²⁸ Obrázek 6, srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020. Toto číslo je u třetího stupně nižší, viz obrázek 7.

²⁹ Obrázek 11, srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

³⁰ Obrázek 14, srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

³¹ Žádné soudní budovy nebyly uzavřeny.

³² Informace obdrženy v souvislosti s virtuální návštěvou země.

Francie dle nejnovějšího indexu vnímání korupce dosáhla 69 bodů ze 100 možných a obsadila tak deváté místo v Evropské unii a 23. místo na celém světě³³. Téměř tři čtvrtiny (70 %) francouzských respondentů pocítují ve své zemi rozsáhlou korupci (průměr EU je 71 %), přičemž 10 % lidí vnímá dopad korupce na svůj každodenní život. Pokud jde o byznys, tak 55 % podniků považuje korupci v zemi za rozsáhlou (průměr EU je 63 %),³⁴ přičemž 51 % podniků vidí v korupci problém při svém podnikání (průměr EU je 37 %). Zhruba čtvrtina (26 %) respondentů má za to, že je vedeno dostatečné množství úspěšných trestních stíhání, která by lidi měla odradit od korupčního jednání (průměr EU je 36 %), přičemž 43 % podniků se domnívá, že lidé i podniky zadržení za podplácení vysokých činitelů jsou trestáni náležitým způsobem (průměr EU je 31 %).³⁵

Vnitrostátní právní předpisy kriminalizují všechny formy aktivních i pasivních trestných činů korupce ve veřejném i soukromém sektoru. Jedná se například o korupci v oblasti sportu a korupci a nepřímé úplatkářství ve veřejném sektoru. V lednu 2020 přijala Francie svůj první víceletý národní plán boje proti korupci. Vypracoval jej Francouzský protikorupční úřad (AFA) po konzultaci se všemi příslušnými správami a místními orgány pro období let 2020–2022. Národní plán řeší jak preventivní, tak represivní rozměr korupce a počítá s posílením preventivních opatření a zvýšení efektivity mezinárodní spolupráce v boji proti korupci. Na konec roku 2021 je plánována veřejná konzultace, která by měla zapojit občanskou společnost a všechny zúčastněné strany do hodnocení prvních výsledků opatření přijatých na základě tohoto národního plánu.

Protikorupční úřad (AFA) byl založen dne 9. prosince 2016³⁶. Úřadu AFA předsedá soudce z povolání nebo státní zástupce, jmenovaný na základě výnosu prezidenta republiky na šestileté neobnovitelné funkční období. Jeho funkční období lze ukončit pouze na jeho žádost nebo v případě ztráty způsobilosti či závažného porušení povinností. Při výkonu své kontrolní funkce nesmí ředitel úřadu AFA přijímat žádné pokyny od správních nebo vládních orgánů ani o ně nesmí žádat. Úřad AFA vypracovává víceletý protikorupční plán a poskytuje soukromým a veřejným právníkům osobám podporu v oblasti předcházení korupci a jejímu odhalování³⁷. Sleduje rovněž kvalitu systémů předcházení korupci ve veřejných orgánech, a to na celostátní i místní úrovni, v neziskových organizacích a nadacích jednajících ve veřejném zájmu a ve veřejných a soukromých společnostech v rámci své jurisdikce, jakož i přijímání plnění opatření na základě soudních rozhodnutí.³⁸

Za zajištění bezúhonnosti veřejných institucí odpovídá Vysoký úřad pro transparentnost veřejného života (HATVP). Mezi úkoly tohoto nezávislého orgánu zřízeného v roce 2013 patří kontrola úplnosti, přesnosti a pravdivosti majetkových přiznání a prohlášení o zájmech držitelů mandátu nebo zaměstnanců veřejné správy, hlášení podezřelých případů Národnímu finančnímu státnímu zastupitelství³⁹ a poskytování

³³ Transparency International (2019) – Index vnímání korupce.

³⁴ Zvláštní průzkum Eurobarometr 502 (2020).

³⁵ Bleskový průzkum Eurobarometr 482 (2019).

³⁶ Zákon č. 2016-1691 ze dne 9. prosince 2016, označený jako „Sapin II“.

³⁷ Úřad AFA rovněž poskytuje podporu soukromým nebo veřejným právníkům osobám v tom, jak předcházet nepřímému úplatkářství, vydírání veřejnými činiteli, nezákonnému vybírání úroků, zneužívání veřejných prostředků a zvýhodňování a jak je odhalovat.

³⁸ Kontroly prováděné v souvislosti s výkonem soudních rozhodnutí: právníkka osoba je povinna přijmout protikorupční program plnění opatření pod dohledem úřadu AFA: při udělení postihu týkajícího se programu plnění opatření stanoveného v článku 131-39-2 trestního zákoníku, přičemž další trest může udělit trestní soud, nebo při plnění soudní dohody ve veřejném zájmu podle článku 41-1-2 trestního řádu.

³⁹ *Parquet national financier*.

poradenství veřejným činitelům v oblasti etického jednání. Majetková přiznání se odevzdávají buď orgánu oprávněnému ke jmenování, nebo Vysokému úřadu pro transparentnost veřejného života. Prohlášení o zájmech úředníků a ministrů jsou přístupná ve formě veřejně přístupných údajů, nicméně prohlášení členů parlamentu veřejně přístupná nejsou.⁴⁰ V roce 2018 obdržel úřad HATVP 5 787 prohlášení o zájmech a majetkových přiznání. Odhaduje se, že deklarační povinnost dodržuje 99,82 % úředníků. V roce 2018 předal úřad HATVP státnímu zastupitelství k prošetření 30 případů.⁴¹ Úřad HATVP může ve svých výročních zprávách rovněž navrhnout případná vylepšení právního a institucionálního rámce. Přijetím zákona Sapin II⁴² v roce 2016 došlo k rozšíření mandátu úřadu HATVP na oblast správy rejstříku lobbistů. Od tohoto roku se rovněž zabývá regulací „efektu otáčivých dveří“. V roce 2018⁴³ zaměstnával úřad HTVP 52 vyšetřovatelů, obdržel 5 787 majetkových přiznání a prohlášení o zájmech a hospodařil s rozpočtem ve výši 5,5 milionu EUR. Mezi další instituce zahrnuté do protikorupčního rámce patří: Národní komise pro účetnictví volebních kampaní a financování politiky⁴⁴ a komisař pro etické jednání Národního shromáždění⁴⁵, jemuž byly v nedávné době přiděleny nové úkoly⁴⁶ a na kterého se členové parlamentu stále častěji obracejí za účelem konzultací.

Ačkoli trestné činy korupce mohou vyšetřovat všechny policejní složky, korupci a úplatkářství zahraničních veřejných činitelů vyšetřuje Ústřední úřad pro boj proti korupci a daňovým deliktům (OCLCIFE). Ústřední úřad (OCLCIFE) vyvíjí svou činnost pod vedením Národního finančního státního zastupitelství, které se přímo zaměřuje na potírání korupce. V únoru 2020 ministerstvo spravedlnosti zveřejnilo zprávu o případech souvisejících s korupcí za rok 2018. Z ní vyplývá, že počet těchto případů od roku 2013 stoupl o 24 %.⁴⁷ Aby bylo možné tento zvýšený počet případů řešit, došlo v červenci 2019 k reorganizaci finanční policie. Bylo vytvořeno zvláštní ředitelství zaměřené výhradně na finanční trestnou činnost, které spolupracuje s různými odděleními řešícími tyto případy: zvláštní ředitelství pro boj proti finanční trestné činnosti. Úřad OCLCIFE má v této nové struktuře na starosti případy korupce, zpronevěry veřejných prostředků a daňové podvody. V roce 2020 zaměstnával úřad OCLCIFE 90 vyšetřovatelů.

Díky činnosti národního finančního státního zástupce bylo stíháno a odsouzeno několik osob na vysoké úrovni, včetně politiků a zástupců mezinárodních společností. Národnímu finančnímu státnímu zástupci se povedlo navázat úzkou spoluprací se zahraničními kolegy a uzavřít několik dohod na základě společně vedeného vyšetřování s využitím právních ustanovení o veřejném zájmu.⁴⁸ Od prosince 2019 se národní finanční

⁴⁰ Čtvrté kolo hodnocení skupiny GRECO – Předcházení korupci ve vztahu ke členům parlamentu, soudcům a státním zástupcům: Druhá zpráva o plnění doporučení Francií.

⁴¹ Vysoký úřad pro transparentnost veřejného života (2019), zpráva o činnosti za rok 2018.

⁴² Zákon o transparentnosti, boji proti korupci a modernizaci hospodářského života, který má za cíl posílit transparentnost, bojovat proti korupci a modernizovat hospodářský život. Přijatá opatření zahrnují zřízení Vysokého úřadu pro transparentnost veřejného života a ochranu oznamovatelů.

⁴³ Vysoký úřad pro transparentnost veřejného života (2019), zpráva o činnosti za rok 2018.

⁴⁴ *Commission nationale des comptes de campagne et du financement politique (CNCCFP).*

⁴⁵ *Déontologue de l'Assemblée nationale.*

⁴⁶ Národní shromáždění (2019), Nové zánění pro parlamentní etiku: výroční zpráva předložená prezidentovi a kanceláři Národního shromáždění ve dnech 14. a 30. ledna 2019 v souladu s čl. 80 odst. 3 jednacího řádu Národního shromáždění.

⁴⁷ Ministerstvo spravedlnosti (2020), Narušení profesní bezúhonnosti: statistické údaje.

⁴⁸ Článek 22 zákona č. 2016-1691 ze dne 9. prosince 2016 by umožnil prostřednictvím článku 41-1-2 trestního řádu postup, na základě kterého může státní zástupce uzavřít soudní dohodu o veřejném zájmu s právníkem osobou vyslychanou nebo vyšetřovanou v souvislosti s korupcí, nepřímým úplatkářstvím, praním peněz a daňovými podvody nebo v souvislosti s podobnými trestnými činy.

státní zástupce zabýval 582 případy, z nichž se 50 % týkalo narušení profesní bezúhonnosti. Ode dne 6. ledna 2020 zaměstnává Národní finanční státní zastupitelství sedmáct soudců z povolání nebo státních zástupců, pět specializovaných asistentů a patnáct pracovníků spisovny. Skupina GRECO však tento počet neshledala dostatečným, a proto doporučila navýšení počtu zaměstnanců úřadu Národního finančního státního zastupitelství. Skupina GRECO dále doporučila zajistit jeho nezávislost na výkonné moci při poskytování informací týkajících se probíhajících řízení vedených proti osobám zastávajícím vrcholné výkonné funkce vládě přijetím dalších záruk, aby nebyla narušena nestrannost vyšetřování.⁴⁹

Soudní dohody o veřejném zájmu jsou alternativou trestního stíhání ve Francii. Použitím tohoto nástroje lze po předběžném šetření zabránit opakovanému páchání trestných činů korupce právníkem osobou tím, že je přijat program plnění opatření pod dohledem úřadu AFA. K dnešnímu dni bylo uzavřeno jedenáct soudních dohod o veřejném zájmu, šest z nich se týkalo korupce.⁵⁰

Společnosti určité velikosti mají povinnost zavést protikorupční programy. Opatření k předcházení korupčnímu jednání nebo nepřímému úplatkářství spáchanému ve Francii nebo v zahraničí a k jejich odhalování jsou povinni zavést manažeři společností a veřejných průmyslových nebo obchodních podniků s minimálně 500 zaměstnanci a obratem přesahujícím 100 milionů EUR. Tato povinnost se vztahuje i na páchání těchto činů v dceřiných a ovládaných společnostech.⁵¹ Povinnost zavést opatření k předcházení korupčnímu jednání a jiných případů porušení profesní bezúhonnosti a k jejich odhalování mají i státní správy, místní orgány a jejich veřejné podniky a poloveřejné společnosti, jakož i sdružení a nadace, které byly uznány za podniky veřejných služeb.⁵²

Byl zaveden jednotný režim ochrany oznamovatelů. Od roku 2007 došlo v některých oblastech, včetně oblasti korupce, poškozování životního prostředí a veřejného zdraví, k zavedení určitých mechanismů. Přijetím zákona Sapin II v roce 2016 byl zaveden obecný režim na ochranu oznamovatelů ve veřejném a soukromém sektoru.⁵³

Byla přijata všeobecná ustanovení regulující lobbying a „efekt otáčivých dveří“. Vysoký úřad pro transparentnost veřejného života má za úkol být nápomocen veřejné správě při regulování „efektu otáčivých dveří“. Zákon o transformaci veřejné služby⁵⁴ sloučil Etickou komisi veřejné služby⁵⁵ s Vysokým úřadem pro transparentnost veřejného života. Před obsazením veřejné funkce vysoké úrovně osobou dříve zaměstnanou v soukromém sektoru poskytne úřad HATVP své stanovisko, na němž případné přijetí či nepřijetí této osoby závisí. Před jmenováním kteréhokoli člena vlády a v souvislosti s osobou, která má být jmenována, může prezident republiky požádat prezidenta úřadu HATVP o informaci uvádějící, zda se tato osoba ke dni podání žádosti a s přihlédnutím k informacím, které má úřad HATVP k dispozici, nenachází v situaci možného střetu zájmů, a o opatření nezbytná

⁴⁹ Páté kolo hodnocení skupiny GRECO – hodnotící zpráva, odstavec 136.

⁵⁰ V lednu 2020 byla uzavřena soudní dohoda o veřejném zájmu se společností Airbus (uplácení zahraničních veřejných činitelů a uplácení soukromých subjektů), přičemž státu byla zaplacená pokuta ve výši 2 083 137 455 EUR.

⁵¹ Článek 17, zákon č. 2016-1691 ze dne 9. prosince 2016.

⁵² Za dohled nad dodržováním této povinnosti odpovídá úřad AFA. Dojde-li k prodlení, mohou být uděleny správní sankce, včetně pokuty až do výše 200 000 EUR v případě fyzických osob a až do výše 1 milionu EUR v případě právnických osob.

⁵³ Údaje získané od Francie pro vypracování zprávy o právním státu pro rok 2020, s. 20.

⁵⁴ Zákon č. 2019-828 ze dne 6. srpna 2019.

⁵⁵ *Commission de déontologie de la fonction publique.*

k zabránění tomuto střetu zájmů nebo o přijetí kroků pro jeho okamžité ukončení. Francie má veřejně přístupný rejstřík lobbistů, nicméně některé organizace, například náboženské, jsou z registrační povinnosti vyňaty. Skupina GRECO však konstatovala, že je třeba zajistit úplnost tohoto rejstříku, neboť jsou do něj povinně registrovány pouze lobbistické organizace, které iniciují kontakt s vyššími úředníky.⁵⁶ Úřad HATVP poskytuje informace o zájmových skupinách zaznamenaných v rejstříku zřízeném po přijetí zákona Sapin II ve formě veřejně přístupných údajů.⁵⁷

III. PLURALITA SDĚLOVACÍCH PROSTŘEDKŮ

Francie má tradičně zakořeněnou a v ústavě zakotvenou svobodu projevu a informaci a pluralismus a nezávislost sdělovacích prostředků, které jsou zaručeny zvláštními odvětvovými právními předpisy a na jejichž dodržování dohlíží nezávislý regulační orgán pro média. Transparentnost vlastnictví médií je dána ze zákona. Totéž platí i pro nezávislost médií, jež se tradičně těší silné ochraně.

Nezávislost regulačního orgánu pro média ve Francii je zaručena zákonem. *Conseil Supérieur de l'Audiovisuel* (CSA) je nezávislým správním orgánem zřízeným v roce 1989.⁵⁸ Sedm členů orgánu CSA je jmenováno výnosem na šestiletý mandát, který je neobnovitelný. Prezidenta orgánu CSA jmenuje prezident republiky a tři členy nominuje každá ze dvou parlamentních komor. Člen může být zbaven funkce nebo odvolán pouze z důvodu ztráty způsobilosti, nevhodnosti pro vykonávání funkce nebo z jiných závažných důvodů týkajících se dané osoby. Za účelem minimalizace zásahů ze strany mediálního sektoru a zabránění přijímání pokynů od jiných veřejných orgánů byla přijata obecná ustanovení.⁵⁹ Zatímco rozpočet regulačního orgánu pro média je schvalován parlamentem, o finančních a lidských zdrojích rozhoduje samotný regulační orgán, což posiluje jeho nezávislost. Pro zajištění řádného a odpovědného využívání zdrojů regulační orgán každoročně předkládá vládě a parlamentu svou finanční zprávu. Orgán CSA má pravomoc ukládat sankce, proti kterým se lze bránit soudně. Vysokou úroveň transparentnosti činnosti orgánu CSA zajišťuje zákonná povinnost zveřejňovat programy jednání a rozhodnutí přijatá na jednání. Ohrožení nezávislosti orgánu CSA je podle nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků za rok 2020 velmi nízké. Vedle orgánu CSA byla v roce 2019 zřízena Francouzská novinářská rada⁶⁰, která má za cíl podporovat dodržování deontologických standardů. Jedná se o samosprávný orgán složený ze zástupců novinářů, vydavatelů a veřejnosti. Rada může na základě stížnosti nebo z vlastní iniciativy zprostředkovat jednání mezi zúčastněnými stranami nebo může případně vydávat stanoviska.

Pravidla pro transparentnost vlastnictví médií vyžadují, aby společnosti zveřejňovaly některé informace o svých vlastnících. Společnosti jsou ze zákona povinny zveřejňovat informace o svých třech největších vlastnících.⁶¹ Dále jsou povinny informovat orgán CSA v případě, dosáhne-li podíl vlastnictví nebo kontroly v rozhlasové nebo televizní společnosti 10 % nebo více.⁶² Orgán CSA zveřejňuje informace o kapitálové struktuře vydavatelů na

⁵⁶ Páté kolo hodnocení skupiny GRECO – Předcházení korupci a podpora profesní bezúhonnosti.

⁵⁷ Vysoký úřad pro transparentnost veřejného života, veřejný registr.

⁵⁸ Zákon č. 89-25 ze dne 17. ledna 1989.

⁵⁹ Zákon č. 2017-55 ze dne 20. ledna 2017.

⁶⁰ *Conseil de déontologie journalistique et de médiation*.

⁶¹ Zákon č. 86-1067 ze dne 30. září 1986, ve znění zákona č. 2004-669 ze dne 9. července 2004.

⁶² Zákon č. 86-1067 ze dne 30. září 1986, ve znění zákona č. 2004-669 ze dne 9. července 2004, článek 38.

svých webových stránkách⁶³ a je konzultován úřadem pro ochranu hospodářské soutěže v případě změny vlastnictví médií, při které jsou posuzováni přímí i nepřímí vlastníci médií.⁶⁴

Přidělování prostoru v médiích pro státní reklamy je upraveno zákonem o veřejných zakázkách a zákonem o vládní informační službě.⁶⁵ Podle nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků za rok 2020 je přidělování prostoru v médiích pro státní reklamy rozprostřeno mezi různé typy médií, přičemž související ukazatel rizika státní regulace zdrojů a podpory mediálního sektoru⁶⁶ je nízký. Za prosazování pravidel přidělování prostoru politikům v audiovizuálním sektoru a zajišťování spravedlivého rozdělení vysílacího času během politických debat je odpovědný orgán CSA. Tyto informace jsou každý měsíc poskytovány oběma komorám parlamentu, což zaručuje vysokou úroveň transparentnosti a kontroly.

Zavedený právní rámec a existence plurality snižují riziko politické kontroly nad médii.⁶⁷ Právní ustanovení v této oblasti zahrnují například prohlášení o střetu zájmů veřejných činitelů⁶⁸ a související bezpečnostní mechanismy orgánu CSA, které členům Rady zakazují vykonávat funkci v mediálních společnostech.⁶⁹ Média rovněž musí přijmout deontologickou chartu a zřídit výbor pro přesnost, nezávislost a pluralitu informací a programů.⁷⁰ Podle nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků za rok 2020 ve Francii existuje nízké riziko politické kontroly nad veřejnými nebo soukromými médii.

Redakční svoboda novinářů je zaručena možností použít „etickou doložku“⁷¹ a „doložku o vypovězení smlouvy“.⁷² Příslušné ustanovení zákoníku práce umožňuje novinářům, kteří mají se svým zaměstnavatelem uzavřenou smlouvu, vypovědět tuto smlouvu bez výpovědní doby, pokud jejich práce ohrožuje jejich morální hodnoty, aniž by tím přišli o sociální dávky. To do jisté míry zamezuje redakčnímu tlaku na novináře. Tato ochrana se však nevztahuje na novináře, kteří smlouvu uzavřenou nemají. Novináři mají ze zákona právo nezveřejňovat své zdroje. Toto právo neplatí, pokud se jedná o záležitosti národní bezpečnosti. Několik zúčastněných stran uvedlo, že je na novináře vyvíjen tlak a jsou zavražďováni, aby odhalili své zdroje.⁷³ Takové jednání by mohlo ovlivnit každodenní práci novinářů a mohlo by mít odrazující účinek.⁷⁴ Ublížení na cti je považováno za trestný čin a lze za něj udělit i trest odnětí svobody (souvisí-li ublížení na cti s rasovým nebo etnickým původem).

⁶³ CSA, Informace o vydavatelích.

⁶⁴ V tomto ohledu je třeba zmínit revidovanou směrnici o audiovizuálních mediálních službách, která podněcuje členské státy, aby přijaly legislativní opatření stanovující poskytovatelům mediálních služeb spadajícím do jejich pravomoci povinnost zveřejnit informace o své vlastnické struktuře, včetně informací o skutečných majitelích.

⁶⁵ Nařízení č. 2018-1074 ze dne 26. listopadu 2018 a výnos č. 2000-1027 ze dne 18. října 2000.

⁶⁶ Ukazatel „státní regulace zdrojů a podpora mediálního sektoru“ zahrnuje přímou a nepřímou podporu, například přímé dotace, snížení daní a odvodů sociálního zabezpečení.

⁶⁷ Nástroj pro sledování plurality sdělovacích prostředků za rok 2020.

⁶⁸ Článek 9, zákon č. 2017-55 ze dne 20. ledna 2017.

⁶⁹ Článek 5, zákon č. 86-1067 ze dne 30. září 1986.

⁷⁰ *Comité relatif à l'honnêteté, à l'indépendance et au pluralisme de l'information et des programmes.*

⁷¹ Článek L7112-5 3°, zákoník práce.

⁷² Článek L7112-5 1°, zákoník práce.

⁷³ Evropská síť vnitrostátních institucí pro lidská práva – Zásady právního státu v Evropské unii, s. 103.

⁷⁴ Rada Evropy, platforma pro podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinářů, věc č. 43/2019: „Tři novináři předvoláni k soudu z důvodu ohrožení utajení obrany státu“, kategorie „Další činy mající odrazující účinek pro svobodu sdělovacích prostředků“.

Právní rámec stanoví opatření pro zajištění fyzické bezpečnosti novinářů, výhrůžky novinářům se však množí. Úřady uvádějí, že zákony neobsahují žádné konkrétní ustanovení týkající se zajištění bezpečnosti novinářů a že novináři jsou chráněni jako kterýkoli jiný občan.⁷⁵ V posledních letech bylo hlášeno několik případů fyzických výhrůžek a útoků ze strany státních i nestátních subjektů, zejména během různých demonstrací v roce 2019.⁷⁶ Dále se množí počet on-line útoků a výhrůžek, při kterých mohou pachatelé snadno zůstat v anonymitě. V letech 2019 a 2020 zveřejnila platforma Rady Evropy pro podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinářů 19 výstrah týkajících se Francie. Týkaly se zejména útoků na fyzickou bezpečnost, obtěžování novinářů a žalob podaných na základě ublížení na cti. Na základě důkazů těchto útoků a skutečnosti, že ochrana novinářských zdrojů byla údajně několikrát „v ohrožení“,⁷⁷ existuje podle nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků za rok 2020 v oblasti standardů ochrany novinářů střední riziko. Zúčastněné strany mají i obavy z nárůstu útoků na novináře, zejména během demonstrací.

IV. DALŠÍ INSTITUCIONÁLNÍ OTÁZKY TÝKAJÍCÍ SE SYSTÉMU BRZD A PROTIVAH

Francie má poloprezidentský vládní systém, přičemž prezidenta volí lidé přímo a předseda vlády je odpovědný parlamentu. Dvoukomorový parlament se skládá z Národního shromáždění a Senátu. Návrhy zákonů může předkládat vláda nebo členové obou komor parlamentu. Ústavnost zákonů před jejich přijetím nebo po něm kontroluje Ústavní rada. V systému brzd a protivah hrají důležitou roli nezávislé orgány.

V rámci legislativního postupu se často provádí posouzení dopadů a konzultace se zúčastněnými stranami. U návrhů zákonů předkládaných vládou je prováděno posouzení dopadů a návrhy jsou předkládány Státní radě k vypracování poradního stanoviska. Při přípravě legislativy orgány dále pravidelně konzultují zúčastněné strany.⁷⁸ Tyto konzultace jsou v určitých oblastech legislativy povinné.⁷⁹ Dále mohou být pořádány otevřené konzultace s veřejností. V rámci nedávného občanského shromáždění zaměřeného na otázky klimatu se zapojilo 150 náhodně vybraných občanů do diskuse o změně klimatu a přípravy návrhů zákonů pro její řešení. Následně se prezident rozhodl předložit 146 ze 149 návrhů vládě, parlamentu nebo k hlasování v referendu. Tato iniciativa z poslední doby poskytla inovativní způsob zapojení občanů do legislativního procesu.

Základní práva pomáhá chránit několik nezávislých orgánů. *Commission Nationale Consultative des Droits de l'Homme* (CNCDH) je nezávislá národní instituce pro lidská práva, která od Globální aliance národních institucí pro lidská práva získala hodnocení „A“. Složení CNCDH zajišťuje rozmanité zastoupení organizací činných v oblasti lidských práv.⁸⁰ Do jejího mandátu spadá kontrola dodržování standardů základních práv orgány a poskytování souvisejícího poradenství. Podvýbor pro akreditaci Globální aliance národních institucí pro lidská práva vyzval CNCDH k pokračování v rozšiřování okruhu jejích činností týkajících se mandátu v oblasti ochrany, včetně prosazování legislativních změn, kterými by byl tento mandát pevně zakotven.⁸¹ Podvýbor dále vyzval CNCDH k pokračování

⁷⁵ Informace obdržené v souvislosti s virtuální návštěvou země.

⁷⁶ Reportéři bez hranic, profil země: Francie.

⁷⁷ Nástroj pro sledování plurality sdělovacích prostředků za rok 2020.

⁷⁸ OECD, Ukazatele regulační politiky a správy věcí veřejných za rok 2019: Francie, s. 2.

⁷⁹ Článek 1, zákoník práce.

⁸⁰ CNCDH se skládá z 64 členů: zástupců hlavních nevládních organizací činných v oblasti lidských práv, zástupců hlavních odborových konfederací a dalších odborníků.

⁸¹ Globální aliance národních institucí pro lidská práva: podvýbor pro akreditaci (2019), zpráva podvýboru pro akreditaci Globální aliance národních institucí pro lidská práva – březen 2019.

v posilování spolupráce s dalšími národními subjekty pro lidská práva, například s veřejným ochráncem práv. Tento ústavně zakotvený orgán je další klíčovou institucí v systému brzd a protivah a má za úkol chránit práva občanů ve vztazích se státními orgány, přičemž se na něj může obrátit jakákoli fyzická nebo právnická osoba. Do pravomoci veřejného ochránce práv spadá provádění vyšetřování, zprostředkování jednání, vydávání doporučení a podávání návrhů právních reforem. V nedávné době veřejný ochránce práv kritizoval nedostatečné přijímání opatření ze strany orgánů na základě rozsudků Evropského soudu pro lidská práva týkajících se nevykonávání vnitrostátních soudních rozsudků.⁸²

V souvislosti s pandemií COVID-19 byl přijat krizový program a přijatá opatření podléhala kontrole ze strany soudů. Zákon o boji proti pandemii COVID-19, přijatý v březnu, zavedl nový krizový program speciálně přizpůsobený mimořádným zdravotním okolnostem, který je nezávislý na již přijatých krizových programech.⁸³ „Stav ohrožení zdraví“ umožnil vládě přijmout formou výnosu řadu opatření k řešení pandemie COVID-19, například omezení volného pohybu osob. CNCDH řadu těchto opatření kritizovala⁸⁴ a mnoho opatření bylo napadeno soudní cestou. Řadu opatření, včetně obecné povinnosti zajistit si povolení k uspořádání demonstrací a některých ustanovení týkajících se shromažďování údajů s ohledem na onemocnění COVID-19, odsoudily i Ústavní rada a Státní rada.⁸⁵ Ústavní rada potvrdila zákon prodlužující stav ohrožení zdraví.⁸⁶

Cílem nedávných iniciativ je podporovat prostředí občanské společnosti. Ačkoli se má u Francie za to, že má omezené prostředí občanské společnosti,⁸⁷ nedávno zavedený digitální nástroj „Asociační účet“⁸⁸ má za cíl usnadnit interakci mezi sdruženími a veřejnými orgány, zejména v oblasti žádostí o dotace. Vláda rovněž usiluje o prohloubení rozvoje sdružení občanské společnosti pomocí specializovaného fondu.⁸⁹

⁸² Dopis veřejného ochránce práv ze dne 1. července 2019 Radě Evropy, odbor výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva.

⁸³ Články 16 a 36 francouzské ústavy a zákon č. 55-385 ze dne 3. dubna 1955.

⁸⁴ CNCDH (2020), stanovisko ke stavu ohrožení zdraví a právního státu; veřejný ochránce práv (2020), dopis předsedům Senátu a Národního shromáždění týkající se zákona prodlužujícího stav ohrožení zdraví.

⁸⁵ Rozhodnutí Ústavní rady č. 2020-800 DC ze dne 11. května a rozhodnutí Státní rady č. 441257, 441263 a 441384 ze dne 6. července 2020.

⁸⁶ Ačkoli některá z jeho ustanovení byla kritizována, viz rozhodnutí Ústavní rady č. 2020-800 ze dne 11. května.

⁸⁷ Viz hodnocení udělené organizací CIVICUS; hodnocení je na stupnici s pěti kategoriemi definováno následovně: společnost otevřená, omezená, s překážkami, utlačovaná a uzavřená.

⁸⁸ *Compte association*.

⁸⁹ Údaje získané od Francie pro vypracování zprávy o právním státu pro; rok 2020.

Příloha I: Seznam zdrojů v abecedním pořadí.*

* Seznam příspěvků obdržných v rámci konzultací ke zprávě o právním státu pro rok 2020 je k dispozici na (webových stránkách Komise).

CIVICUS, platforma monitorující občanský prostor: Francie.
<https://monitor.civicus.org/country/france/>.

CNCDH (2020), stanovisko ke stavu ohrožení zdraví a právního státu.

CSA, Informace o vydavatelích. <https://www.csa.fr/Reguler/Espace-juridique/Les-relations-du-CSA-avec-les-editeurs/Convention-des-editeurs>.

Evropská komise (2020), srovnávací přehled EU o soudnictví.

Evropský soud pro lidská práva, rozsudek ze dne 9. dubna 2015, Tchokontio Happi v. Francie, stížnost č. 65829/12.

Francouzská vláda (2020), údaje získané od Francie pro vypracování zprávy o právním státu pro rok 2020.

Generální ředitelství pro komunikaci (2020), bleskový průzkum Eurobarometr 482: postoje podniků ke korupci v EU.

Generální ředitelství pro komunikaci (2020), průzkum Eurobarometr: vnímaná nezávislost vnitrostátního soudního systému v EU u široké veřejnosti.

Generální ředitelství pro komunikaci (2020), zvláštní průzkum Eurobarometr 502: korupce.

Globální aliance národních institucí pro lidská práva: podvýbor pro akreditaci (SCA) (2019), zpráva podvýboru pro akreditaci – březen 2019.

GRECO (2018), čtvrté kolo hodnocení – Druhá zpráva o plnění doporučení Francií týkající se předcházení korupci ve vztahu ke členům parlamentu, soudcům a státním zástupcům.

GRECO (2018), páté kolo hodnocení – hodnotící zpráva Francie o předcházení korupci a podpoře profesní bezúhonnosti v ústředních vládách (vrcholných výkonných funkcí) a donucovacích orgánech.

Kasační soud, rozsudek ze dne 26. května 2020 č. 974 (20-81.910).

Ministerstvo spravedlnosti (2020), Narušení profesní bezúhonnosti: statistické údaje.
<https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/files/files/Fiche%20atteintes%20à%20la%20probité%20-%20chiffres%202018.pdf>.

Národní shromáždění (2019), Nové zanícení pro parlamentní etiku: výroční zpráva předložená prezidentovi a kanceláři Národního shromáždění ve dnech 14. a 30. ledna 2019 v souladu s čl. 80 odst. 3 jednacího řádu Národního shromáždění. http://www2.assemblee-nationale.fr/static/15/deontologue/rapport_activite_300119.pdf.

Nejvyšší soudní rada (2019), Kompendium etických povinností soudců.

Odvolací soud v Paříži (2020), soudní dohoda o veřejném zájmu (CJIP) uzavřená mezi národním finančním státním zástupcem a společností Airbus SE. <https://www.agence-francaise-anticorruption.gouv.fr/files/2020-02/20200129%20CJIP%20AIRBUS%20signée.pdf>.

OECD (2019), Ukazatele regulatorní politiky a správy věcí veřejných v Evropě za rok 2019: Francie.

Předsedkyně Unie soudců z povolání a státních zástupců Katia Dubreuil (2019), dopis ze dne 3. prosince 2019 adresovaný ministru spravedlnosti.

Rada Evropy, platforma pro podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinářů: Francie.
<https://www.coe.int/en/web/media-freedom/france>.

Rada Evropy: Výbor ministrů (2010), doporučení CM/Rec(2010)12 Výboru ministrů členským státům o soudcích: nezávislost, účinnost a odpovědnost.

Rada Evropy: Výbor ministrů (2016), doporučení CM/Rec(2016)4 Výboru ministrů členským státům o ochraně žurnalistiky a bezpečnosti novinářů a dalších mediálních činitelů.

Reportéři bez hranic, profil země: Francie. <https://rsf.org/en/france>.

Státní rada, rozsudky ze dne 6. července 2020 o povinnosti zajistit si povolení před pořádáním akce, rozhodnutí č. 441257, 441263, 441384.

Středisko pro pluralitu a svobodu sdělovacích prostředků (2020), nástroj pro sledování plurality sdělovacích prostředků za rok 2020. <https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2020>.

Unie soudců z povolání a státních zástupců (2020), Automatické prodloužení vazby: po skandálu a nepořádku nezájem! <http://www.syndicat-magistrature.org/Prolongation-automatique-des-detentions-provisoires-apres-le-scandale-et-le.html>.

Ústavní rada, rozhodnutí ze dne 11. května 2020 týkající se zákona, kterým se prodlužuje stav ohrožení zdraví a doplňují jeho ustanovení, rozhodnutí č. 2020-800 DC.

Ústavní rada, rozhodnutí ze dne 3. července 2020, M. Sofiane A. a další, rozhodnutí č. 2020-851/852.

Veřejný ochránce práv (2020), dopis předsedům Senátu a Národního shromáždění týkající se zákona prodlužujícího stav ohrožení zdraví.

Virtuální návštěva Francie v souvislosti se zprávou o právním státu pro rok 2020.

Vysoký úřad pro transparentnost veřejného života (2019), zpráva o činnosti za rok 2018. https://www.hatvp.fr/rapports_activite/rapport_2018/#popup3.

Vysoký úřad pro transparentnost veřejného života, veřejný registr <https://www.hatvp.fr/le-repertoire/>.

Příloha II: Návštěva Francie

Útvary Komise uspořádaly v květnu a červnu 2020 virtuální jednání s těmito účastníky:

- Protikorupční úřad
- Ústřední úřad pro boj proti korupci a daňovým deliktům
- Vysoký úřad pro transparentnost veřejného života
- Nejvyšší rada pro audiovizuální odvětví
- Nejvyšší soudní rada
- Rada pro novinářskou etiku a mediaci
- Ministerstvo spravedlnosti
- Národní poradní komise pro lidská práva
- Národní rada advokátních komor
- Národní finanční státní zástupce
- Národní unie novinářů
- Reportéři bez hranic (Reporters without Borders)

* Komise se na řadě horizontálních jednání setkala rovněž s těmito organizacemi:

- Amnesty International
- Unie pro občanské svobody v Evropě (Civil Liberties Union for Europe)
- Civil Society Europe
- Konference evropských církví (Conference of European Churches)
- EuroCommerce
- Evropské středisko pro právní záležitosti neziskového sektoru (European Center for Not-for-Profit Law)
- Evropské středisko pro svobodu tisku a sdělovacích prostředků (European Centre for Press and Media Freedom)
- Evropské občanské fórum (European Civic Forum)
- Free Press Unlimited
- Front Line Defenders
- evropská pobočka Mezinárodní asociace leseb a gayů (ILGA-Europe)
- Mezinárodní výbor právníků (International Commission of Jurists)
- Mezinárodní federace pro lidská práva (International Federation for Human Rights)
- Mezinárodní tiskový institut (International Press Institute)
- Platforma pro celoživotní učení (Lifelong learning Platform)
- Právní iniciativa nadace Open Society / Institut evropské politiky nadace Open Society (Open Society Justice Initiative/Open Society European Policy Institute)
- Reportéři bez hranic (Reporters without Borders)
- Transparency International EU